

Марина ТИХОНОВА,

orcid.org/0000-0001-5040-1185

старший викладач кафедри іноземних мов

Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

(Харків, Україна) *mtikhonova11@gmail.com*

ОСВОЄННЯ НОВОЇ ЛЕКСИКИ ПРОФЕСІЙНОГО СРЯМУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ МНЕМОТЕХНІКИ

Стаття розглядає питання ефективного вивчення англійських слів та розширення словникового запасу. Запропоновані методи включають систематичні повторення, інтервальне навчання, мнемотехніку та тематичне вивчення. Розглядаються техніки побудови ментальних карт для асоціювання слів із зображеннями чи концепціями. Висвітлюється важливість розуміння пам'яті та пропонуються методи подолання труднощів у вивченні слів для збереження їх у пам'яті назавжди. Стаття також розглядає сутність мнемотехніки як набору прийомів, спрямованих на полегшення запам'ятовування та збільшення обсягу пам'яті. В даній роботі висвітлюється її значення у вивченні слів англійської мови та поєднання з іншими методами, такими як систематичні повторення та інтервальне навчання. Розглядається роль асоціацій та ментальних карт у мнемотехніці для створення зв'язків між словами та їх значеннями. Особливий акцент робиться на важливості використання візуальних образів та асоціацій у процесі навчання. Стаття вважає мнемотехніку дієвим методом до успішного вивчення та надає практичні поради для використання в різних контекстах, зокрема вивченні іноземних мов та академічному середовищі. Особливо увага приділяється тому, що мнемоніка базується на системі «кодів пам'яті». У своїй роботі автор наголошує на використанні властивості пам'яті утворювати швидкі зв'язки між образами для ефективного запам'ятовування. Стаття розкриває ментальний мнемічний процес групування для запам'ятовування великих масивів інформації та визначає його етапи, досліджує використання мнемонічних прийомів у вивченні комп'ютерної лексики та пропонує практичні поради для їх ефективного використання. Автор описує різні мнемотехнічні методи, такі як асоціації, римування, метод ключових слів, метод місць, метод зв'язків та метод перших букв, і демонструє їх застосування у вивченні комп'ютерних термінів. Наводяться приклади завдань для створення асоціацій та практичні поради для їх використання на уроках англійської мови.

Ключові слова: мнемотехніка, запам'ятовування, асоціації, ментальний мнемічний процес групування, інтервальне навчання, тематичне вивчення, візуальні образи, академічне середовище, ефективне навчання.

Maryna TYKHONOVA,

orcid.org/0000-0001-5040-1185

Senior Lecturer of Foreign Languages Department

National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

(Kharkiv, Ukraine) *mtikhonova11@gmail.com*

MASTERING NEW PROFESSIONAL VOCABULARY IN ENGLISH CLASSES WITH THE HELP OF MNEMOTECHNIQUES

The article deals with the issue of effective learning of English words and vocabulary expansion. Suggested methods include systematic repetition, spaced learning, mnemonics, and thematic study. Mind mapping techniques for associating words with images or concepts are considered. The importance of understanding memory is highlighted and methods are suggested to overcome difficulties in learning words in order to retain them in memory forever. The article also considers the essence of mnemonics as a set of techniques aimed at facilitating memorization and increasing the amount of memory. This paper highlights its importance in learning English words and its combination with other methods, such as systematic repetition and spaced learning. The role of associations and mental maps in mnemonics for creating connections between words and their meanings is considered. Special emphasis is placed on the importance of using visual images and associations in the learning process. The article considers mnemonics as an effective method for successful learning and provides practical advice for use in various contexts, including foreign language learning and academic settings. Particular attention is paid to the fact that mnemonics are based on the system of "memory codes". In his work, the author emphasizes the use of the property of memory to form quick connections between images for effective memorization. The article reveals the mental mnemonic process of grouping for memorizing large arrays of information and defines its stages, investigates the use of mnemonic techniques in the study of computer vocabulary and offers practical advice for their effective use. The author describes various mnemonic techniques such as association, rhyming, keyword method, place method, connection method, and first letter method, and demonstrates their application in learning computer terms. Examples of exercises for creating associations and practical tips for their use in English lessons are given.

Key words: mnemonics, memorization, associations, mental mnemonic process of grouping, interval learning, thematic learning, visual images, academic environment, effective learning.

Постановка проблеми. Впровадження методів використання мнемотехніки, як продуктивних засобів запам'ятовування нової лексики професійного спрямування, а згодом і застосування їх в навчальному процесі, відштовхуючись від концепцій дослідників та на прикладі вправ.

Мета статті – довести доцільність використання новітніх засобів у навчальному процесі для засвоєння лексики професійного спрямування в технічному ВНЗ.

Аналіз досліджень. Проводячи аналіз дослідження, можна визначити, що мнемотехніка, яка базується на потужності людської пам'яті, є важливим інструментом для запам'ятовування слів. Тематичне вивчення надає можливість асоціювати слова з конкретними об'єктами чи ідеями, забезпечуючи систематизацію і підвищуючи цікавість і ефективність процесу вивчення. Мнемотехніка, описана у роботі, представляє собою набір прийомів для полегшення запам'ятовування інформації та збільшення обсягу пам'яті шляхом утворення асоціацій. Використання комбінації систематичних повторень, інтервального навчання та мнемотехніки у тематичному вивченні слів вважається ідеальним способом навчання та запам'ятовування. Ця техніка базується на заміні абстрактних об'єктів на конкретні поняття та уявлення, що спрощує процес запам'ятовування. Структура мозку, здатність до асоціацій та розпізнавання грають важливу роль у цьому процесі. Розвиток навичок використання мнемотехніки може значно полегшити вивчення нової інформації та розширити словниковий запас за короткий час. Дослідження наголошує, що мнемотехніка є корисною технікою для полегшення запам'ятовування інформації в іноземних мовах та в технічних ВНЗ, де використовується специфічна та маловживана лексика. Асоціації, які вона створює, закріплюються легко і швидко, що робить її ефективною у навчанні. Ментальні карти та інші методи мнемотехніки, що базуються на візуальних образах, розглядаються як продуктивні інструменти для засвоєння нових слів. Мнемотехніка працює через різні види сприйняття інформації, такі як візуальне, аудіальне та кінестетичне представлення, спрощуючи запам'ятовування абстрактних об'єктів. Ця техніка не лише дозволяє ефективно запам'ятовувати велику кількість інформації, але також сприяє глибшому розумінню матеріалу та робить процес навчання більш захопливим та результативним.

Виклад основного матеріалу. Яким чином швидко та просто вивчити слова з англійської мови? Це питання хвилює багатьох, хто її вивчає.

Однак існують ефективні методи, які допоможуть запам'ятати велику кількість слів назавжди та збільшити словниковий запас у найкоротший час. Деякі класичні систематичні дослідження пам'яті та забуття були проведені ще наприкінці дев'ятнадцятого століття Германом Еббінгаузом (Saifelnasr Y., Poyraz V., 2020: 3).

Однією з основних проблем вивчення англійських слів є те, що коли студент перестає повторювати слова, вони миттєво забуваються. Ця короткострокова пам'ять може стати перешкодою на шляху до володіння мовою. Що ж можна зробити для подолання цих труднощів? Наше поточне розуміння пам'яті є дуже широким поясненням, що включає електромолекулярну взаємодію нейронів, що призводить до формування ланцюгів. Однак знання про те, як відбуваються біомолекулярні взаємодії на мікроскопічному рівні, все ще дуже обмежені (Maini A., Aasim I.: 3).

Систематичні повторення.

Першим кроком є вивчення слів. Потім настає час для систематичних повторень. Рекомендується робити перерви у 20–30 хвилин після вивчення слова і знову повторити його. Через 1–2 години вивчене слово варто повторити знову. Повторення через 7, 14 та 60 днів допоможуть закріпити слово в пам'яті назавжди.

Інтервальне навчання.

Це поєднання традиційних повторень та інтервального навчання. Інтервальне навчання передбачає повторення слів через зростаючі інтервали часу. Цей метод забезпечує тривале запам'ятовування слів та дозволяє зберегти їх у пам'яті назавжди.

Мнемотехніка та тематичне вивчення.

Звернемося тепер до мнемотехніки, яка є потужним інструментом для запам'ятовування слів. Запитайте себе: «Яку кількість речей я насправді пам'ятаю щодня?» Більшість людей оцінюють десь між 100 і 10 000. Насправді відповідь полягає в кількох мільярдах. Людська пам'ять має настільки необмежений потенціал, що більшість людей навіть не усвідомлюють, що кожне слово, яке вони говорять, і кожне слово, яке вони слухають, миттєво розглядається, згадується, точно розпізнається і поміщається у відповідний контекст (Buzan T., 1989: 12)

Для тематичного вивчення слів можна використовувати метод побудови ментальних карт. Наприклад, якщо ви вивчаєте тему “software”, можна виписати слова по цій темі, такі як “application”, “program”, “code”, “algorithm”, “framework”, “interface”, “operating system”, “upgrade”. Потім створити ментальну карту, де кожне слово буде

асоціюватися із відповідною картинкою чи концепцією. Ментальна карта (додаток 1) є і тематичним, і асоціативним методом запам'ятовування. Ця техніка допомагає не лише вивчити слова, а й систематизувати їх в мозку. За допомогою мнемотехніки можна легко асоціювати слова з конкретними об'єктами чи ідеями, що робить процес вивчення більш цікавим і ефективним.

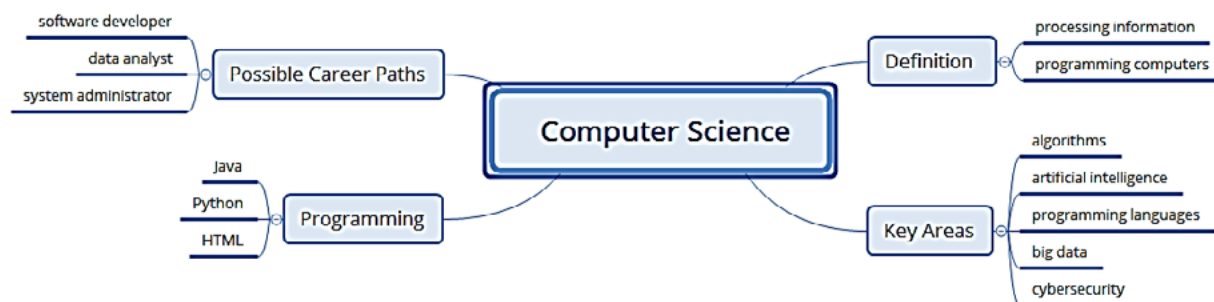
Так що являє собою мнемотехніка та чому ми її згадуємо в даній роботі? Мнемотехніка являє собою набір прийомів та способів, що полегшують запам'ятовування потрібної інформації та збільшують обсяг пам'яті засобами утворення асоціацій (зв'язків). Це, не що інше, як заміна абстрактних об'єктів та фактів на поняття та уявлення, що мають візуальне уявлення та спрощують запам'ятовування.

Комбінація систематичних повторень, інтервального навчання та використання мнемотехніки в тематичному вивченні слів є ідеальним способом вивчити велику кількість слів назавжди, а регулярність та терпіння грають ключову роль у вивченні будь-якої мови. Суть цієї техніки полягає в тому, щоб побудувати асоціації між словами та їх значеннями таким чином, щоб при перегляді набору літер у вас автоматично виникала необхідна асоціація та відгук у мозку. Це схоже на роботу Mindmap, де інформація подається в зручній та логічній формі. Отримання інформації життєво важливе для нашого повсякденного життя. Основою способів отримання інформації є складні процеси нервової системи, яка є сукупністю нервів, що передають інформацію до мозку та з нього (Maini A., Aasim I.: 2). Ця методика відома з стародавніх часів і активно використовувалась в Римі та Греції. Великий філософ Сократ був великим прихильником цього методу. Суть полягає у тому, що візуальні частки в мозку людини є найбільш потужними та містять найвищий відсоток нейронів. Тому вони можуть засвоювати найбільше інформації за короткий час порівняно з іншими частинами мозку. Слід також

вказати, що мозок не зберігає набори букв, а замість цього зберігає картинки зі змістом (словом) та звуком. Наприклад, коли ми бачимо літери, що складають слово «комп'ютер», ми чуємо слово «комп'ютер» та маємо конкретне уявлення про цей предмет. Таким чином, асоціації, як почуття, переносять нас у ті місця, де ми вперше познайомилися з чимось новим або пережили емоції на найвищому рівні. Наприклад, при засвоєнні нових слів можна використовувати музику. Здається, що це всього лише звуки, але якщо асоціювати їх із конкретними емоціями та враженнями, це може допомогти запам'ятати нові слова. Таким чином, мнемотехніка та методи асоціацій стають ключем до вивчення нової інформації з легкістю та ефективністю. З їх допомогою ви зможете не лише запам'ятати велику кількість слів, але й робити це за короткий час. Важливо розвивати свої навички в цих напрямках та впевнено вдосконалювати свою мовну компетентність.

Мнемотехніка, мистецтво запам'ятовування, завжди було джерелом захоплення для тих, хто прагне розгорнути потенціал своєї пам'яті. Одним із найцікавіших методів навчання є техніка створення Палацу Пам'яті, що дозволяє створити власний світ образів і сприймати їх унікальним способом, уявляючи себе в Палаці Пам'яті, ви відкриваєте двері до найзагадковіших куточків своєї уяви. Цей Палац наповнений образами та зображеннями, які ви прагнете запам'ятати. Чи можна сказати, що ви коли-небудь дивилися на картину із сотнями деталей, і вона, неймовірно, запам'яталася вам? Це через те, що ваш мозок вміє створювати асоціації між образами і зберігати їх у найбільш непередбачуваних місцях. Наша здатність розрізняти конкретну інформацію або попередню подію, коли вони знову представлені перед нами, називається «розпізнаванням» (Saifelnasr Y., Poyraz V., 2020: 5).

Треба згадати ще один секрет успішної мнемотехніки – це правильне розташування очей. Науковці довели, що певне положення очей акти-

Додаток 1

візує нейрони візуальної частини мозку. Під час навчання дуже важливо тримати очі відкритими та удосконалювати цю навичку. Згадки виникають тоді, коли ви можливо навіть не сподіваєтеся, і правильне положення очей допомагає вам «виділяти» інформацію у своїй пам'яті.

Мнемотехніка полегшує запам'ятовування в випадках, де придумані асоціації закріплюються при запам'ятовуванні легко і швидко. Вона дуже корисна у викладанні іноземних мов взагалі, а технічний ВНЗ є, мабуть, дійсно благодатним полем для подібних прийомів, оскільки лексика, яка використовується на заняттях з іноземних мов є специфічною та маловживаною у повсякденному житті, оскільки ґрунтується на термінології. Можна її й зазубрити, але вона забувається досить швидко без практичного застосування. Словниковий запас є ключовим у вивченні англійської мови для студентів ВНЗ. Університет – це життєво важливий період, коли йдеться про вдосконалення студентами рівня володіння англійською мовою. У процесі вивчення лексики важливо знати не лише значення окремого слова, а й усі аспекти слова. (Elashhab S., 2019: 47).

Для міцного і водночас легкого запам'ятовування слід наповнити слово змістом (методи мнемотехніки) чимось, що пов'язано, наприклад, з конкретними зоровими образами.

Техніка запам'ятовування, або мнемоніка, являла собою систему «кодів пам'яті», яка дозволяла людям ідеально зберігати в пам'яті те, що вони хотіли запам'ятати (Buzan T., 1989: 16). Вищезгаданий процес в мнемоніці заснований на властивості пам'яті дуже швидко запам'ятовувати зв'язок між образами, що одночасно сприймаються. Це схоже на образне конспектування зорових образів.

При засвоєнні великих масивів інформації у тому чи іншому вигляді застосовується ментальний мнемічний процес, і метод запам'ятовування групування включає: розбивку масиву на відомі і невідомі в людини фрагменти; об'єднання елементів кожного невідомого фрагмента в єдиний цілісний об'єкт пам'яті; ув'язування всіх відомих та об'єднаних фрагментів масиву в ціле; повторення дій з розбивки, об'єднання та ув'язування до підсумкового результату у вигляді набору асоціативно пов'язаних об'єктів пам'яті, що забезпечує зручний легкий доступ пам'яті до вмісту вихідного інформаційного масиву в цілому.

Мнемотехніка є досить цікавим та важливим аспектом нашого пізнання та розвитку. Так, як же вона працює? Цей метод запам'ятовування використовує різні види сприйняття інформа-

ції, такі як візуальне, аудіальне та кінестетичне представлення, для спрощення запам'ятовування абстрактних об'єктів та фактів. В його основі лежить уміня створювати асоціації та візуалізувати інформацію у вигляді яскравих образів та символів. Цей підхід дозволяє не лише ефективно запам'ятовувати велику кількість інформації, але й глибше розуміти матеріал. Шляхом створення в уяві яскравих образів і ілюстрацій для понять і визначень, ми можемо відчутти та зрозуміти матеріал на більш глибокому рівні. Мнемотехніка надає можливість ефективно вивчати складну інформацію, таку як числа, назви, таблиці, граматичні правила, і тому метод стає незамінним інструментом для навчання та розвитку пам'яті, допомагаючи нам зберігати та розуміти велику кількість знань. Перед викладачем та студентом відкриваються можливості глибшого розуміння світу, роблячи процес навчання більш захопливим та результативним.

А тепер декілька слів про мнемонічні прийоми і як ними можна користуватися, відкриваючи вікно у світ нової лексики, зокрема комп'ютерної.

Англійська мова, як одна з найбагатших за словниковим запасом, надихає викладачів вивчати нові техніки, спрямовані на активізацію слів учнів. Однією з цих технік є гра для пам'яті – мнемонічні прийоми, які захоплюють та стають незамінними помічниками на уроках англійської мови. На жаль, використання мнемотехнік у навчанні надзвичайно рідке. Сучасні дослідження засвідчують це, але теорія і практика мнемоніки можуть знайти своє застосування навіть в вивченні комп'ютерних термінів.

Мнемонічні прийоми, як вже було сказано вище, побудовані на утворенні асоціативних зв'язків між інформацією, яку треба запам'ятати, та опорними елементами, такими як слова, образи чи події.

1. Асоціації.

Метод асоціативного запам'ятовування дозволяє асоціювати матеріал, що потрібно запам'ятати, з подіями або об'єктами, які легко запам'ятовуються. Наприклад, для запам'ятовування різних типів програмування можна створити асоціації з їхніми застосуваннями у реальному житті. Також, використання ірраціональних асоціацій, які виглядають нелогічними, може покращити запам'ятовування.

Викладач може використовувати співзвучні фонетичні асоціації, подібно до тих, що були вже згадані, але на цей раз з комп'ютерною спрямованістю. Наприклад, при вивченні слова “keyboard” [ˈkiːbo:rd] (клавіатура), вчитель може залучити

асоціацію зі звуком клавіш під час натискання, що може допомогти учням краще запам'ятати це слово.

2. Рими та комп'ютерні терміни.

Приєм римування також може бути використаний для запам'ятовування комп'ютерних термінів. Наприклад, "mouse" (миша) можна легко запам'ятати, асоціюючи його із словом "house" (будинок), що римується з "mouse", і уявляючи мишу, яка знаходиться в будинку.

3. Метод ключових слів.

Метод ключових слів відзначається використанням слів чи віршів, які служать «гачками» для вивудження інформації. Ключові слова можна використовувати для запам'ятовування термінів чи алгоритмів.

4. Метод Цицерона.

Цей метод може бути застосований і до комп'ютерних термінів. Учень може уявити себе у віртуальному світі, де комп'ютерні компоненти розташовані навколо нього. Наприклад, він може побачити себе, стоячи біля "monitor" ['mɒnɪtə] (монітора), а "keyboard" (клавіатура) може знаходитися на його столі.

5. Метод місць.

Метод місць базується на використанні зорових асоціацій та послідовності місць чи об'єктів. Цей метод можна використовувати, наприклад, для запам'ятовування послідовності операцій у програмуванні. Наприклад, можна уявити собі комп'ютерний інтерфейс і об'єднати різні елементи інтерфейсу з певними діями.

6. Метод зв'язків.

Метод зв'язків допомагає об'єднати опорні слова в єдину структуру. Цей метод можна використовувати для запам'ятовування взаємозв'язків між різними концепціями. Наприклад, можна створити оповідання, яке поєднує різні види програмування та їхні використання у реальних проектах.

7. Метод перших букв.

Метод перших букв використовує перші літери слів для утворення нових слів чи фраз. Цей метод можна використовувати, навіть, для запам'ятовування складних термінів чи формул. Наприклад, для запам'ятовування послідовності операцій в алгоритмі можна використовувати перші літери кожної операції та утворити нову фразу.

З використанням цих мнемонічних прийомів, навчання може стати захопливою подорожжю у світ технологій і стане ефективнішим та цікавішим.

Тепер перейдемо до практичного аспекту, розглянувши декілька декілька лексичних завдань на створення асоціацій.

Візьмемо тему : "Software".

1. "Microsoft Word".

Асоціюйте "Word" із "стрічкою" (ribbon) у верхній частині програми. Уявіть собі стрічку як велику літеру "W"

2. "Photoshop".

Візьміть перші літери слова "Photoshop" (PS) і асоціюйте їх із логотипом програми, який виглядає як дві букви "P" і "S" перетнуті одна однією.

3. "Excel".

Поміркуйте про слово "Excel" як «експертні листи». Уявіть собі стопку експертних листів, які представляють собою дані у таблицях.

4. "Programming Languages".

Спробуйте асоціювати кожну мову програмування із конкретним об'єктом чи дією. Наприклад, асоціюйте "Python" із змією, "Java" із кавовими зернами .

Тобто створення асоціацій, які будуть найбільш зрозумілими допоможуть полегшити процес запам'ятовування та в легше сприймати інформацію про, наприклад, програмне забезпечення.

Таким чином, вивчення лексики є одним із найскладніших завдань будь-якої мови, тому існує потреба озброїти учнів стратегіями, які можуть вирішити цю проблему. Корисно глибше дослідити труднощі, з якими стикаються учні, і запропонувати деякі інноваційні ідеї, щоб полегшити вивчення та викладання лексики (Elashhab S., 2019: 48).

Висновки. Мнемотехніка – це не лише навичка запам'ятовування, вона стане захопливим та важливим інструментом для пізнання та самовдосконалення. Використовуючи різні види сприйняття, вона дозволить ефективно запам'ятовувати та глибше розуміти інформацію. Створюючи в уяві яскраві образи та символи, вона стане незамінним засобом для навчання та розвитку пам'яті, відкриваючи нові можливості для викладачів та студентів у глибшому розумінні світу. Деякі мнемонічні прийоми, спрямовані на вивчення комп'ютерної лексики в англійській мові, можуть бути важливими для студентів та викладачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Buzan T. Use Your Memory. BBC Books, 1989. 176 p.
2. Elashhab S. Exploring Vocabulary Learning Strategies of Saudi Female University Students: Perspectives and Use. *International Journal of Language & Linguistics*. 2019. Vol. 6, no. 3. URL: <https://doi.org/10.30845/ijll.v6n3p7>
3. Saifelnasr Y., Poyraz V., yousef mamdouh. The Science of Memory. Academia.edu – Share research, 2020. URL: https://www.academia.edu/44355399/The_Science_of_Memory

4. Maini A., Aasim I. The Science Of Memory: A Fresh Take. Academia.edu – Share research. URL: https://www.academia.edu/71888995/The_Science_Of_Memory_A_Fresh_Take

REFERENCES

1. Buzan T. (1989) Use Your Memory. BBC Books, 176 p.
2. Elashhab S. (2019) Exploring Vocabulary Learning Strategies of Saudi Female University Students: Perspectives and Use. International Journal of Language & Linguistics. Vol. 6, no. 3. URL: <https://doi.org/10.30845/ijll.v6n3p7>
3. Saifelnasr Y., Poyraz V., Yousef Mamdouh. (2020) The Science of Memory. Academia.edu – Share research. URL: https://www.academia.edu/44355399/The_Science_of_Memory
4. Maini A., Aasim I. (2022) The Science Of Memory: A Fresh Take. Academia.edu – Share research. URL: https://www.academia.edu/71888995/The_Science_Of_Memory_A_Fresh_Take